

NEW PROPOSAL FOR THE FORMER SYNAGOGUE IN KIELCE

NOWA PROPOZYCJA DLA BYŁEJ SYNAGOGI W KIELCACH

Małgorzata Doroz-Turek, Jagoda Juruś*, Katarzyna Brynza, Zuzanna Rubak
Kielce University of Technology, Poland

Abstract

The current trend of conservation of immovable monuments is – in addition to ongoing maintenance and protection – adaptation. Simply taking care of a monument is not an effective way to keep it in good repair if it is not used. Utility is the primary function of architecture, as buildings are erected for this purpose only. No building can survive without function, especially a centuries-old one. This is because the lack of a user condemns any monument to destruction, which leads to ruin and, ultimately, to demolition. Therefore, proper adaptation to new functions and current technical conditions is necessary. In the process of adaptation, all the heritage values of the object should be brought out and only then should new ones be introduced, taking into account the integrity of the monument and ensuring authenticity. Sacred architecture has special cultural and historical values, both tangible and intangible, i.e. spiritual. Continually discussed adaptations of religious buildings in the case of Judaic religious buildings destroyed and abandoned after World War II proved to be the best way to reclaim synagogues. The Kielce synagogue is one of the early examples of adaptation to another function. The building, destroyed during World War II, was rebuilt in the 1950s in a different form than the original one, for use as an archive. This historic building, however, has been standing useless for more than a decade now, and this fact has a destructive effect on its heritage value, therefore it is necessary to take action as soon as possible. Numerous concepts for this building located in a prestigious area in Kielce can be produced, which will be presented and evaluated in terms of substantive potential of utilizing its value in a new incarnation.

Keywords: monument protection, conservation, adaptation, synagogue, Kielce

Streszczenie

Nurtem współczesnej ochrony zabytków nieruchomych jest nie tylko bieżąca konserwacja i ochrona, ale adaptacja. Samo dbanie o zabytek nie jest skuteczną metodą utrzymania w dobrej kondycji każdego obiektu, jeśli nie będzie użytkowany. Użyteczność to podstawowe zadanie architektury, ponieważ tylko z tego powodu tworzone są budowle. Żaden budynek nie przetrwa bez funkcji, a szczególnie wiekowy. Brak użytkownika skazuje bowiem każdy zabytek na zniszczenie, co doprowadza do ruiny, a z czasem skazuje na rozbiórkę. Dlatego konieczna jest właściwa adaptacja na nowe funkcje i do obecnych warunków technicznych. W procesie adaptacji powinno się wydobyć wszystkie wartości zabytkowe obiektu i dopiero wprowadzać nowe, uwzględniając integralność zabytku i wpisujące się w autentyczność. Szczególne wartości zabytkowe ma architektura sakralna, zarówno te materialne, jak i niematerialne – duchowe. Cały czas poddawane dyskusji adaptacje obiektów sakralnych w przypadku zniszczonych i opuszczonych po drugiej wojnie światowej budynków kultu religii judaistycznej okazały się najlepszą metodą na odzyskanie synagog. Kielecka synagoga należy do wczesnych przykładów adaptacji na inną funkcję. Budynek zniszczony w czasie drugiej wojny światowej odbudowano w latach 50. XX wieku, w innej formie niż pierwotna z przeznaczeniem na archiwum. Obecnie jednak ten historyczny budynek od ponad dekady stoi bezużyteczny, a fakt ten ma destrukcyjny wpływ na zabytkową substancję, dlatego konieczne jest jak najszybsze podjęcie działań. Pomysłów na ten obiekt w prestiżowej lokalizacji w Kielcach jest wiele, zostaną one przybliżone i ocenione pod względem możliwości merytorycznego wykorzystania jego wartości w nowym „wcieleniu”.

Słowa kluczowe: ochrona zabytków, konserwacja, adaptacja, synagoga, Kielce